

ЕКОНОМІЧНА
ТЕОРІЯ

ECONOMIC
THEORY

УДК 336.012.23:316.422
JEL Classification E42, G2, O16, O33

Д'яконова Ірина

д.е.н., професор, директор

Навчально-науковий інститут бізнес технологій «УАБС»

Сумського державного університету

м. Суми, Україна

E-mail: i.diakonova@uabs.sumdu.edu.ua

Педич Анна

магістрант

Навчально-науковий інститут бізнес технологій «УАБС»

Сумського державного університету

м. Суми, Україна

E-mail: p.ann@i.ua

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ФІНТЕХ»: РОЗВИТОК КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ НА СВІТОВОМУ ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Анотація

Вступ. Залучаючи мільярди доларів інвестицій, фінтех прямо та опосередковано впливає на міжнародну економіку в цілому та кожного споживача послуг окремо. Можемо спостерігати когерентні тенденції, що визначають як появу нових форм фінансових технологій завдяки розвитку інструментарію фінансових ринків, так і формування нових інноваційних галузей економіки, бізнес-моделей, а також форм трансакцій за рахунок інтенсифікації фінтех. Сучасний етап розвитку фінансових технологій та прискорені темпи їх інтеграції в практичну діяльність на національному та міжнародному рівні вимагають пошуку уніфікованого підходу до трактування поняття фінтех. Мета статті полягає у розвитку теоретичних підходів до визначення сутності поняття «фінтех» на основі критичного вивчення існуючих в літературі багатокритеріальних класифікацій та практичних особливостей функціонування.

Методи. У процесі дослідження використовувався арсенал загальнонаукових та спеціальних методів: аналізу, теоретичного узагальнення, економіко-статистичний метод, семантичний аналіз, метод структурно-логічного аналізу.

Результати. Проведено аналіз та групування існуючих підходів до трактування поняття фінтех. Підкреслено необхідність єдиного розуміння даного явища в умовах його значного впливу на світовий фінансовий ринок. Зосереджено увагу на категоризації як способі полегшення сприйняття загальної дефініції та визначення зв'язків між окремими видами фінтех. Запропонований в роботі підхід дав змогу обґрунтувати власну класифікацію фінтех. В статті подається власне визначення «фінтех» як багатовекторної, унікальної та всеосяжної форми взаємовпливу новітніх технологій на фінансову індустрію, що характеризується кількісним і якісним її розвитком за рахунок стартапів та підвищення ефективності надання послуг.

Перспективи. Подальші дослідження мають бути спрямовані на формування методології класифікаційних ознак фінтех, як форми взаємодії суб'єктів глобального фінансового ринку.

Ключові слова: фінтех, інновації, криптовалюти, стартапи, світовий фінансовий ринок.

Вступ.

За останні десять років світ почав активно долучатись до процесу появи і поширення нових валют, технологій, бізнес-моделей та форм транзакцій на лоні глобальних економічних потрясінь і все більш жорсткого регулювання фінансової індустрії.

На сьогоднішній день фінтех як сфера інновацій, стартапів та інтернетизації швидко набирає обертів. Згідно з галузевим звітом [1, с. 9], вартість інвестицій у фінтех компанії в світі у 2015 році зросла на 60% (до 47 млрд. дол.) у порівнянні з минулим роком. І хоча у масштабах світової економіки у 2016 році темпи залучення інвестицій у фінтех дещо знизилися, ми вже сьогодні маємо змогу спостерігати відновлення висхідної тенденції в обсязі інвестицій за 2 квартал 2017 року, що збільшився більш ніж удвічі – до 8,4 млрд. дол, порівняно з попереднім періодом [2, с. 5]. Кількість фірм фінтех в даний час перевищує 12 тис. в усьому світі.

Незважаючи на широке обговорення беззаперечного впливу фінтех на світовий та вітчизняний ринки фінансових послуг та економіку в цілому, загального визначення даного поняття в науковій літературі не існує. Натомість питання «що таке FinTech» на даний час входить до п'яти найбільш популярних запитів, пов'язаних з FinTech, до пошукової системи Google [3]. Таким чином, завдання дослідження сутності поняття FinTech є надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Термін «фінтех» застосовується в різних бізнес-контекстах, часто непослідовно і неоднозначно. Довгий час не було виявлено спроб з'ясувати консенсуальний сенс даного поняття. Натомість ведуться численні дослідження різних аспектів розвитку фінтех, у ході яких автори не концентрують увагу на дефініції як такої, проте надають узагальнене її визначення для легшого розуміння матеріалу. Серед найавторитетніших аналітичних осередків можна виокремити Банк Міжнародних розрахунків, Дойче банк, Life.SREDA VC, консалтингові компанії E&Y, McKinsey & Company, KPMG. PWC.

Ідея пошуку єдиного розуміння поняття фінтех розвивалася у роботах П. Шуффеля, Фр. Поллаха, С. Крісті, Н.І. Морозко. Власні критерії для категоризації фінтех зокрема пропонували Х. Галего та Дж. Янг. Проте, питання розробки понятійно-категоріального апарату залишаються відкритими як на теоретичному, так і на практичному рівні.

Мета.

Мета статті полягає в розвитку теоретичних підходів до визначення сутності поняття «фінтех» на основі критичного вивчення існуючих в літературі багатокритеріальних класифікацій та практичних особливостей функціонування.

Методологія дослідження.

У процесі дослідження автори використовували широке коло загальнонаукових та спеціальних методів: системного аналізу і теоретичного узагальнення економіко-статистичний метод, семантичний аналіз, метод структурно-логічного аналізу, описовий метод – для узагальнення теоретичних підходів, розкриття сутнісних та типологічних характеристик. В основу роботи лягли наукові праці вчених та звіти міжнародних агентств і корпорацій.

Результати.

Професор Патрік Шуфель [4, с. 45] зі школи управління Фрібургу вивів наступне визначення досліджуваного поняття: «Фінтех – це нова фінансова індустрія, яка застосовує новітні технології для поліпшення фінансової діяльності». У свою чергу, найавторитетніше джерело британського варіанту англійської мови, Оксфордський словник, наприклад, визначає, що фінтех – це «комп'ютерні програми та інші технології, що використовуються для підтримки або активації банківських та фінансових послуг» [5].

З процедурної точки зору, термін «фінтех» відноситься до нових додатків, процесів, продуктів та бізнес-моделей в індустрії фінансових послуг, що можуть складатися з однієї або більше комплементарних фінансових послуг, які надаються від початку до кінця через Інтернет. У своїй науково-дослідній роботі по еволюції фінансових технологій Арнер та ін. [6, с. 3] стверджують, що походження терміну може бути простежено до початку 1990-х років, посилаючись на «Financial Services Technology Consortium», проект, ініційований Сітігруп для активізації зусиль у напрямі технологічного співробітництва. Проте, насправді, термін фінтех вже було використано у 1972 році. У науковій статті, присвяченій моделям аналізу та вирішення щоденних банківських проблем, віце-президент банку Manufacturers Hanover Trust, пан Абрахам Беттінгер надав наступне визначення: «ФінТех – це акронім, що розшифровується як фінансові технології, які поєднують банківський досвід з сучасними методами управління наукою і комп'ютером». [7, с.62].

Визначення фінансових технологій у результаті аналізу можна поділити на декілька груп, залежно від об'єкта, з яким асоціюється фінтех (табл.1).

Таблиця 1

Аналіз підходів до трактування поняття фінтех*

Критерій	Автор	Визначення
Технологія	Абрахам Беттінгер, 1972	ФінТех – це акронім, що розшифровується як фінансові технології, які поєднують банківський досвід з сучасними методами управління наукою і комп'ютером
	Лончарські, 2016	Еволюція і застосування технологій у фінансах, що замінюють традиційні бізнес моделі на ринку, відкриваючи нові ризиковані обрії
Сектор, галузь, індустрія	Міку, 2016	Новий сектор фінансової індустрії що включає в себе всю повноту технологій, використовуваних для організації торгівлі, корпоративного бізнесу та роздрібних послуг кінцевому споживачу
	Уортон, 2014	Галузь економіки, що складається з компаній, які використовують технології для підвищення ефективності фінансових систем
Фінанси	Хосі, Зо, 2013	Третій спосіб ведення фінансової діяльності окрім прямого фінансування через ринки цінних паперів та непрямого – через комерційні банки.

*Джерело: складено автором на підставі [4].

Розбіжність поглядів науковців підтверджує неможливість досягнення консенсусу у визначенні поняття фінтех експертним шляхом. У даному випадку, враховуючи різноплановість та багатовекторність досліджуваного поняття, ефективнішим вважаємо застосувати класифікацію та категоризацію як способи полегшення сприйняття загальної дефініції та визначення зв'язків між окремими видами фінтех.

Учасники ринку фінтех мають єдину мету – це пошук нових ідей та бізнес-моделей для впровадження цифрових перетворень у всі аспекти досить регульованої галузі фінансових послуг. Їх розробки також мають спільні характеристики: покращеної сумісності, простоти та доданої вартості. Проте, саме відмінні риси дають змогу поділити їх на категорії. Залежно від ряду критеріїв розглянемо найбільш універсальні та унікальні типології видів фінтех, а поряд з цим запропонуємо власний підхід.

Історично, однією з найпопулярніших сфер впровадження фінтех є банківська діяльність. Проведене Карчевою І.Я. дослідження існуючих типологій банківських інновацій припускає, що вони не в повній мірі покривають тенденції розвитку сучасної банківської діяльності.

З огляду на це, перш за все, розглянемо запропоновану класифікацію банківських інновацій за сферою провадження змін [8, с. 300]:

- продуктові (удосконалюють способи і прийоми поширення банківських продуктів, таких, як: платіжні картки, термінали, електронні сервіси та платіжні інструменти тощо);
- каналів обслуговування (запровадження дистанційного банкінгу, використання соціальних

мереж, системи адаптивної архітектури каналів);

- технологічні (використання цифрових, мережевих технологій, засобів CRM, поширення автоматизації та самообслуговування тощо);

- інституційні (оптимізація мережі філій та внутрішніх бізнес-процесів, інтернетизація та віртуалізація тощо);

- управління ризиками (прогнозування та моделювання, стрес-тестування тощо);

- регулювання та управління (системи раннього попередження, управління капіталом тощо);

- платіжних систем (використання криптовалют, попередження шахрайства, системи прискорених переказів);

- ринкові (програми лояльності, маркетингові інновації та ін.).

Аналогічно до будь-якої сфери продажів, продукти фінтех можна поділити на два типи за сегментами ринку:

- Перший, досить давно представлений у галузі, забезпечує програмним забезпеченням і послугами фінансові установи та сервіси, а також бізнес одиниці, тобто використовує модель B2B. Мова йде про онлайн та MPOS-еквайринг, розробку хмарних платформ для банків та підприємств, автоматизація процесів тощо.

- Другий, активно розвивається саме останнім часом, орієнтований на кінцевого споживача, тобто охоплює сектор B2C, і прагне скласти конкуренцію традиційним постачальникам фінансових послуг у боротьбі за масовий ринок. У даному контексті розвиваються: P2P кредитування, інноваційні види грошових переказів, електронні гаманці, платформи порівняння цін, краудфандинг тощо.

Однак не можна обмежувати напрями розвитку фінтех виключно банківським сектором. Наприклад, структуру ринку фінтех за типами діяльності компаній можна зобразити наступним чином:

1. Проведення платіжних операцій – системи мобільних та електронних платежів та переказів (PayPal, M-Pesa), обміну валют, використання криптовалют в якості способу розрахунків та інше. На групу припадає до третини всіх інвестицій у сферу фінтех. При цьому маржа рідко сягатиме більше 2-3%, тому, заробити видається можливим лише на ефекті масштабу. Як приклад, справедливо буде згадати основні платіжні компанії PayPal і Ant Financial (бренд Alipay), які проводять транзакцій майже на \$100 млрд на місяць [9, с. 44] і досягли успіху завдяки тісним відносинам з найбільшими в світі торговими майданчиками eBay і Alibaba.

2. Онлайн посередництво, що дозволяє користувачам акумулювати кошти для подальшого їх інвестування (або виведення в офлайн) та отримувати доступ до спільних продуктів (Lending Club, Zora). Сегмент зосереджує майже 60% прибутку сучасних банків і половину венчурних фінтех-інвестицій. Його активний розвиток розпочався після фінансової кризи 2008 року, коли через регуляторні зміни банкам стало менш вигідно кредитувати певні групи позичальників. Один з найбільш яскравих прикладів – мікрофінансова організація Wonga у Великобританії, що фокусується на високоприбуткових кредитах «до зарплати». Вже в 2012 році компанією було досягнуто позначки більш як у \$100 млн чистого прибутку [9, с. 99].

Значного розвитку отримали платформи онлайн-кредитування малих підприємств, в якому банки часто вбачають занадто багато ризиків. Великі фінансові інституції, навпаки, приймають виклик, прагнучи зайняти свою нішу в онлайн P2P бізнесі, співпрацюючи з існуючими проектами (JPMorgan і OnDeck), або створюючи свої власні платформи (Goldman Sachs). Натомість, після падіння піраміди Ezubao, що діяла у Китаї (компанія підброяла 95% заявок на кредити), галузь відчула разючу необхідність у підвищенні рівня безпеки онлайн-операцій. Майже мільйон китайських інвесторів втратили близько \$7,6 млрд [9, с. 100].

Для забезпечення високого рівня управління ризиками р2р платформи зазвичай допомагають інвесторам під час прийняття рішення з фінансування того чи іншого проекту. Наприклад, у Європі більшість платформ використовують функції автоматичного вибору. Багато

порталів в Австралії, Китаї, Італії та Кореї вимагають від позичальників гарантії або резервного фонду, а також стягують номінальну комісію з усіх залучених коштів. Деякі стартапи США, Австралії та Канади, що пропонують аналогічні послуги, ведуть облік всіх операцій проведених через їх платформу у власній бухгалтерській звітності і приймають ризики невиконання умов угоди сторонами особисто на себе.

До даної групи також відносимо краудфандингові компанії (Kickstarter, CrowDo, Companisto), зокрема, краудфандинг пожертвувань, винагород та капіталів.

3. Збір та аналіз даних (Big Data). Одним із прикладів впровадження фінтех в даному сегменті є робо-адвайзинг, коли підбором інвестиційного портфеля займаються алгоритми, пропонуючи клієнтові структуру інвестицій, відповідну його інвестиційним перевагам і профілю ризику, знижуючи таким чином щорічні витрати на обслуговування з прийнятних в індустрії 1-2% до 0,3-0,5% [10].

4. Фінансовий менеджмент та управління приватним капіталом. До даної групи ми відносимо технології, що допомагають формувати кредитний рейтинг на основі нестандартної інформації про споживача (Neft, Lenddo), додатки з планування бюджету та економії особистих коштів (TrueBill, Ciinc, Qapital, Seedly), стартапи із сфери управління капіталом, аналізу ринків та інвестиційні майданчики (Robinhood, Ellevest, DigFig), а також платформи з порівняння цін (Saving Plus, Habito, CompareAsiaGroup by Goldman Sachs).

5. Страхування як одна з найбільш традиційних та консервативних галузей. Фінтех тут реалізується через P2C страхування (PolicyBazaar, Trov), додатки для швидкої оцінки майна (Cover), допоміжні технології для максимально швидкого та точного розрахунку страхових виплат (BigML, the Floow), стартапи з підвищення безпеки водіїв на дорогах (Zendrive), кібер-страхування тощо.

6. Створення нового програмного забезпечення, оптимізація процесів Back і Middle офісів, служб технічної підтримки та ведення обліку, BaaS-платформи та відкриті API (YayPay, Copiny, FinReach, O2 Banking від Fidor bank та Telefonica Germany).

Пошуки найбільш точних критеріїв порівняння у наукових колах продовжуються. Деякі економісти знаходять власні інтерпретації категоризації напрямів фінансових технологій. Зокрема Хосе Антоніо Гальєго, директор Sngular People Tools, вбачає її у наступному [11].

I сфера – націлена на аудиторії, які традиційно ігнорувалися банками. Наприклад, краудфандинг, соціальне та p2p кредитування. Прикладами успішних компаній можуть слугувати Kickstarter (платформа, що залучила більше 2 млрд дол. на підтримку ідей, компаній та творчих проєктів, у тому числі кінофільмів, що отримали номінації на винагороду Оскар), LendingClub (приватний кредитний майданчик) та стартап Compte Nickel (дозволяє відкрити банківський рахунок лише на основі номеру мобільного телефону, що особливо стає у нагоді іммігрантам, безробітним тощо).

II сфера – включає в себе заміники неефективних та/або дорогих банківських послуг. Такі компанії використовують нові технології та креативність, пропонуючи швидше та дешевше обслуговування клієнтів банку. Наприклад, у сфері валютних операцій такі стартапи як TransferWise (для приватних осіб) та Kantox (для бізнес-клієнтів) користуються успіхом, об'єднуючи покупців і продавців валют на своїй платформі, щоб оперативніше та дешево здійснювати типові трансакції. Представниками другої сфери можна також визначити CurrencyFair і WeSwap.

III сфера – «самурайський сегмент», тобто такий, що пропонує прості рішення одвічних проблем. Стартапи даної сфери пропонують абсолютно аналогічні до банківських послуги. Найпоширенішими є інструменти управління інвестиційним портфелем та «розумні інвестиції». Прикладами можуть слугувати додатки, які рекомендують найбільш доречні взаємні інвестиційні фонди для клієнта після того, як він проходить коротке опитування (Wealthfront, Betterment, FutureAdvisor або Personal Capital).

IV сфера – «подвійний агент», тобто бізнес-моделі, які засновані на використанні існуючої

інфраструктури банків. Цей тип включає в себе послуги переказу коштів з використанням інфраструктури кредитних карт, мобільні платежі (Apple Pay, PayPal, Square, iZettle, Venmo), а також аналіз Big Data (Context Relevant, Dataminr, Antuit, Ayasdi). Автор класифікації вбачає саме у цій сфері найбільшу загрозу для існування традиційних банків у можливості виходу фінтех на кінцевого споживача. Завдяки своїм більш поглибленим знанням поведінки клієнта, фінтех стартапи зможуть змінити ринок, перетворивши банки на чистих постачальників.

У сфера – «загарбники космічного простору», або послуги, які на перший погляд не виглядають прибутковими, але, в разі успіху, можуть забезпечити крах банківської галузі як такої. Віртуальні валюти і платформи блокчейн є прикладами даного типу сегмента.

Криптовалюти у даному контексті вже починають витіснити традиційні гроші. Наприклад, Естонія планує започаткування власної електронної валюти – есткойнів [12], які спочатку будуть використовуватися для оплати державних та приватних послуг, а згодом стануть самостійною валютою для підтримки цифрової економіки країни та навіть світу. Валютою зможуть користуватися не лише громадяни Естонії, а й усі її цифрові резиденти, яких на сьогодні налічується близько 22 тис. осіб зі 138 країн.

Практично повна відсутність регуляторів стимулює поширення криптовалют, хоча і підвищує ризики шахрайства та махінацій. Окрім біткойнів, капіталізація яких залишається найбільшою на ринку, достатньою популярністю користуються ефіри (або ефіріуми), вартість яких наразі складає 238 дол. за рівня ринкової капіталізації у 22 млрд.дол. На рис. 1 зображено поділ ринку електронних валют станом на початок вересня 2017 року.

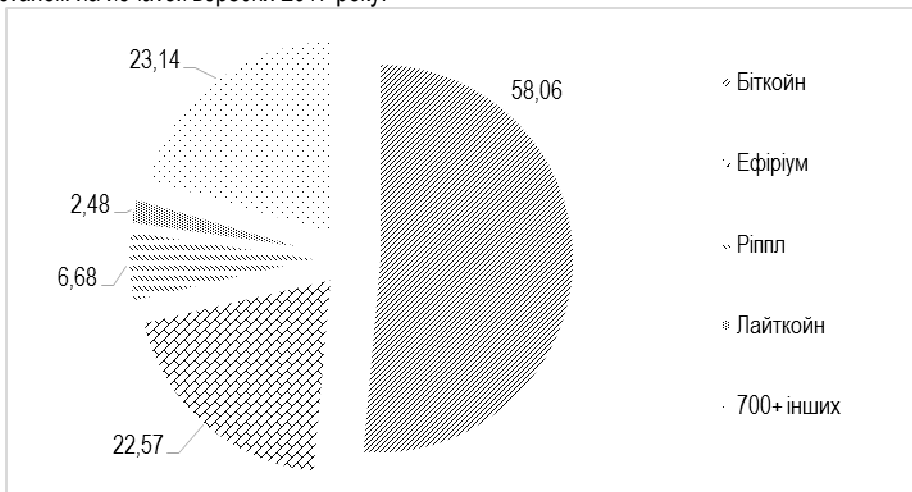

Рис. 1. Ринкова капіталізація криптовалют на вересень 2017 року*

*Джерело: [13]

Проте, на нашу думку, останню класифікацію напрямів фінтех не можна назвати досконалою, принаймні через те, що в ній дещо узагальнюється та недооцінюється сутність деяких технологій, способи застосування яких можуть бути на сьогоднішній день більш різноманітними. Наприклад, блокчейн-стартапи, кількість і потенціал використання яких невпинно зростають, можна віднести до кожної із перелічених сфер: до першої – як універсальний спосіб ведення обліку результатів торгів на біржі, до другої – в якості надійного каналу P2P-кредитування, до третьої – як спосіб боротьби з корупцією на державному рівні, до четвертої – як метод підвищення ефективності банківських платіжних систем.

Джейсен Янг, засновник CEO Polly Portfolio розрізняє серед напрямів фінтех дві групи [14].

На його думку, сучасні фінансові технології беруть свій початок з двох типів бізнесу: ІТ та медицини (зокрема, фармацевтики). Спільною рисою цих галузей є стрімке нарощення масштабів виробництва після винайдення ефективного вирішення тієї чи іншої проблеми. Проте, в усьому іншому дані сфери діяльності радикально відрізняються: у форматі життєвого циклу, степені державного регулювання, а особливо – у часовому факторі. Тут і проходить паралель з ринком фінансових інновацій.

Якщо комп'ютеризований продукт виходить на ринок, він працює швидко, відповідаючи потребам користувача одразу після отримання відповідного запиту. Натомість у медицині час відіграватиме одну з основних ролей.

Запропонований підхід дає змогу виділити дві моделі у розрізі фінансових технологій:

- транзакційну – моментальні операції (платежі, розрахунки та обмін, перекази та доступ до інформації тощо). Транзакційна частина фінтех полягає в забезпеченні або полегшенні обміну знаннями між сторонами, що і стало поштовхом його зародження. Транзакційні інновації відповідають на потреби своїх користувачів негайно, часто з дуже прозорими перевагами в порівнянні з існуючими бізнес-моделями. PayPal, Stripe, біткойни та інші платіжні рішення видозмінили і торгові платформи, починаючи від eBay до торгів цінними паперами: Mint.com, Yodlee, Addepar.

- інтертемпоральну – стосується операцій, розтягнутих у часі (інвестування, страхування, кредитування тощо). У даній сфері продукт змінює свою вартість у часі, як правило, у зв'язку з виникненням тих чи інших ризиків. Позичальники зараз витрачають гроші, обслуговуючи свої борги у майбутньому, користуючись послугами LendingClub або Mintos. Аналогічно, клієнти купують страхове забезпечення зараз, щоб керувати ризиками пізніше.

Окрім запропонованих у статті спроб класифікувати напрями розвитку фінтех компаній, вважаємо за доцільне звернути увагу на наступні критерії.

За мірою інноваційності використовуваних технологій:

1) «нове – добре забуте старе». Існуюча технологія, що втратила свою актуальність на деякий час, представляється як інновація завдяки використанню вдалих маркетингових інструментів.

2) удосконалення традиційного підходу, симбіоз нових технологій з існуючою практикою. Такі стартапи виникають як відповідь на неефективне використання ресурсів, інфраструктури або капіталу. До цієї групи ми також відносимо компанії, що не є по своїй суті технологічними, проте витрачають знану частку прибутків на розвиток технологій.

3) абсолютна інновація. Розбудовуються нові сектори фінансового ринку, розвивається нова інфраструктура, виникає необхідність поширення нових знань та навичок серед існуючих та майбутніх спеціалістів. Стартапи у цій групі є суто технологічними.

За первинною метою розвитку технології:

1) скорочення вартості операції. Перенесення потужностей, процесів або інтерфейсів надання послуг до онлайн простору сприяє здешевленню транзакції як для банку, так і для кінцевого споживача та посередників.

2) скорочення тривалості транзакції. Автоматизація та електронізація процесів аналізу великої кількості інформації, її обліку та збереження здатні прискорити виконання транзакції у декілька разів, порівняно з ручною працею.

3) підвищення безпеки транзакції. Цифровий контроль доступу до перегляду та редагування або вилучення цінної інформації, програмні рішення для аналізу платоспроможності контрагента дають змогу вчасно оцінювати та уникати ризиків, які не в змозі помітити людина.

4) оптимізація прибутковості операцій. Швидка мультифакторна оцінка альтернативних пропозицій з урахуванням пріоритетів та можливостей користувача доводить власну ефективність за рахунок нівелювання людського чинника та підвищення прибутковості вкладених коштів.

Традиційні критерії також природньо накладаються на класифікацію напрямів розвитку

фінтех. Ми можемо поділити їх на групи залежно від цільової аудиторії: бізнес клієнти, фізичні особи, банки та інші фінансові установи, державні установи, країни та економіки в цілому. За інституційним контекстом надавачів послуг на основі фінтех установи поділяються на: банківські (у якості банків-новаторів), небанківські (страхові компанії, представники бізнесу), інноваційні (стартапи) та глобальні (країни та уряди). За широтою можливостей технології можна поділити на: вузькоспеціалізовані (що можуть користуватися попитом лише за прямим використанням), універсальні (що знаходять застосування у широкому колі галузей фінансової індустрії) та загальноживані (що можуть бути адаптовані і приносити користь за межами фінансового ринку).

Висновки і перспективи.

За більше ніж 40 років використання терміну фінтех, науковці не змогли дійти згоди щодо його єдиного визначення. І хоч фінтех прийнято вважати глобальним феноменом, у різних країнах його досі можуть розуміти по-різному. Наприклад, у Франції можуть говорити про фінтех як про бізнес сегмент, у той час, як у Німеччині мова буде йти про технології, в Італії – про канал розповсюдження фінансових інновацій, а в США – про цілу індустрію.

Отже, різновекторність класифікації напрямів, бізнес-моделей та видів фінтех безперечно підтверджує широту та багатоплановість досліджуваного поняття. І саме категоризація стала першим кроком на шляху до розуміння його сутності, масштабів впливу на міжнародну економіку та відмінностей від діючих гравців на фінансовому ринку.

Таким чином, дефініцію «фінтех» пропонуємо визначати як багатовекторну, унікальну та всеосяжну форму взаємовпливу новітніх технологій на фінансову індустрію, що характеризується кількісним і якісним її розвитком за рахунок стартапів та підвищення ефективності надання послуг.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на формування методології класифікаційних ознак фінтех, як форми взаємодії суб'єктів глобального фінансового ринку.

Список використаних джерел

1. KPMG. (2016). Pulse of Fintech report Q4`16. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/02/pulse-of-fintech-q4-2016.pdf>.
2. KPMG. (2017). Pulse of Fintech report Q2`17. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/07/pulse-of-fintech-q2-2017.pdf>.
3. Аналіз трендів Гугл – пошук комбінацій за словом 'fintech'. URL: <https://www.google.com/trends>.
4. Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. *Journal of Innovation Management*. 2016. Vol. 4 (4). P. 32-54. URL: <http://www.open-jim.org/article/view/322/221>.
5. Словник англійської мови. Fintech. URL: <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/fintech>.
6. Amer D.W., Barberis J.N., Buckley R.P. The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm? The University of Hong Kong. 2015. P. 1-45. URL: <http://hub.hku.hk/handle/10722/221450>.
7. Bettinger A. Fintech: A Series of 40 Time Shared Models Used at Manufacturers Hanover Trust Company. *Interfaces*. 1972. Vol. 2(4). P. 62-63.
8. Карчева І. Сучасні тенденції інноваційного розвитку банків України в контексті концепції банк 3.0. *Фінансовий простір*. 2015. №3. С. 299–305. Режим доступу: <http://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1503/15kijsti.pdf>
9. Life.SREDA venture capital. (2016). Money of the future. URL: <https://fintech-research.com>.
10. Тимко Е. Финансовый муравейник: что представляет собой финтех-индустрия. *Forbes*. 2016. URL: <http://www.forbes.ru/mneniya/infographics/324467-finansovyi-muraveinik-chto-predstavlyayet-soboi-fintekh-industriya>.
11. Jose Antonio Gallego. Should banks fear fintech? *BANKNXT*. 2015. URL: <http://banknxt.com/53695/fear-fintech-startups>.
12. Kaspar Korjus. Estonia could offer 'estcoins' to e-residents. *A Medium Corporation*. 2017. URL: <https://medium.com/e-residency-blog/estonia-could-offer-estcoins-to-e-residents-a3a5a5d3c894>.
13. Capitalization charts. Chronologic. URL: <https://www.coingecko.com/en/coins/litecoin>.
14. Jasen Yang. The two distinct type of fintech innovation. *TechCrunch*. 2015. URL: <https://techcrunch.com/2015/11/11/the-two-distinct-types-of-fintech-innovation/>

Статтю отримано: 4.08.2017 / Рецензування 1.09.2017 / Прийнято до друку: 15.09.2017

Iryna Dyakonova

Dr. Sc. (Econ.), Professor, Director,
Education and Research Institute for Business Technologies "UAB"
of the Sumy State University
Sumy, Ukraine

E-mail: i.diakonova@uabs.sumdu.edu.ua

Anna Pedych

Graduate student
Education and Research Institute for Business Technologies "UAB"
of the Sumy State University
Sumy, Ukraine

E-mail: p.ann@i.ua

THE ESSENCE OF "FINTECH": DEVELOPMENT OF THE CATEGORICAL APPARATUS AND ANALYSIS OF THE ROLE ON THE INTERNATIONAL FINANCIAL MARKET

Abstract

Introduction. Fintech directly and indirectly affects the international economy as a whole and each customer individually by attracting billions of dollars investment. We witness coherent trends that determine not only emergence of new financial technology forms through the development of financial market instruments, but the formation of new innovative industries, business models and transaction forms by way of fintech intensification. The current stage of financial technologies development and accelerated pace of their integration into practical activities at the national and international levels require the unified approach to interpretation of fintech concept. The aim of this article is to develop theoretical approaches to the definition of the essence of the concept of "fintech" based on critical studying of existing multicriteria classifications and its practical features.

Methods. Such general scientific and special methods are used in this research as: analysis, theoretical generalization, semantic analysis, economic and statistical method, method of structural and logical analysis.

Results. The analysis and grouping of existing approaches to the interpretation of the fintech concept are carried out. In terms of its significant effect on the international financial market, the necessity of single understanding of fintech is emphasized. The research is focused on categorization as a method of facilitating the perception of the concept and determination of relations between different fintech types. The approach suggested in this article has enabled us to substantiate our own classification of fintech. The authors' definition of fintech is presented in the article as a multi-vector, unique and comprehensive form of new technologies and financial industry mutual influence that are characterized by quantitative and qualitative development of start-ups and improving service delivery efficiency.

Discussion. Further research can be aimed at developing a methodology for classification of fintech as a form of interaction between international financial market actors.

Keywords: fintech, innovations, categorization, cryptocurrency, start-ups, international financial market.

References

1. KPMG. (2017). Pulse of Fintech report Q4'16. Retrieved from <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/02/pulse-of-fintech-q4-2016.pdf>.
2. KPMG. (2017). Pulse of Fintech report Q2'17. Retrieved from <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/07/pulse-of-fintech-q2-2017.pdf>.
3. Google Trends – 'fintech' search term. Retrieved from <https://www.google.com/trends>.
4. Schueffel, P. (2016). Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. *Journal of Innovation Management*, 4(4), 32-54. Retrieved from <http://www.open-jim.org/article/view/322/221>.
5. Oxford English Dictionary. Retrieved from <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/fintech>.
6. Amer, D. W., Barberis, J. N., & Buckley, R. P. (2015). The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm? *University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2015/047*, 1-44. Retrieved from <http://hub.hku.hk/handle/10722/221450>.
7. Bettinger, A. (1972). Fintech: A Series of 40 Time Shared Models Used at Manufacturers Hanover Trust Company. *Interfaces*, 2(4), 62-63.

-
8. Karcheva, I. (2015). Suchasni tendencii innovacijnogo rozvytku bankiv Ukrainy v konteksti koncepcii bank 3.0 [Modern trends of Ukrainian banks innovative development in terms of the bank 3.0 concept]. *Financial Space*, 3, 299–305. Retrieved from <http://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1503/15kijsti.pdf>.
 9. Life.SREDA VC. (2016). Money of the future. Retrieved from <https://fintech-research.com>.
 10. Timko, E. (2016). Finansovyj muravejnik: chto predstavljaet soboj finteht-industrija [Financial anthill: what is the fintech industry]. *Forbes*, Jul 13. Retrieved from <http://www.forbes.ru/mneniya/infographics/324467-finansovyj-muraveinik-cto-predstavlyayet-soboi-fintekh-industriya>
 11. Gallego, J. A. (2015). Should banks fear fintech? *BankNxt*, Oct 19. Retrieved from <http://banknxt.com/53695/fear-fintech-startups/>
 12. Korjus, K. (2017). Estonia could offer 'estcoins' to e-residents. *A Medium Corporation*, Aug 21. Retrieved from <https://medium.com/e-residency-blog/estonia-could-offer-estcoins-to-e-residents-a3a5a5d3c894>
 13. Chronologic. Capitalization charts. Retrieved from <https://www.coingecko.com/en/coins/litecoin>
 14. Yang, J. (2015). The two distinct type of fintech innovation. *TechCrunch*, Nov 11. Retrieved from <https://techcrunch.com/2015/11/11/the-two-distinct-types-of-fintech-innovation/>

Received: 08.4.2017 / Review 09.1.2017 / Accepted 09.15.2017

